

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 538/2025-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1/ [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 2/ [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 3/ [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a 4/ [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených JUDr. Magda Poliačiková, advokátka, s.r.o., Národná 17, Žilina, proti postupu Krajského súdu v Žiline v konaní sp. zn. 6Co/28/2023 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Krajského súdu v Žiline v konaní sp. zn. 6Co/28/2023 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľom **priznáva** finančné zadosťučinenie každému **500 eur**, ktoré **je** Krajský súd v Žiline **povinný** vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
3. Krajský súd v Žiline **je povinný** nahradiť sťažovateľom trovy konania **1 557,60 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. augusta 2025 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom krajského súdu v konaní sp. zn. 6Co/28/2023. Žiadajú o priznanie finančného zadostučinenia každému po 5 000 eur a náhrady trov konania.

2. Uznesením č. k. III. ÚS 538/2025-15 z 11. septembra 2025 prijal ústavný súd podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľov na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Skutkové východiská

3. Žalobou podanou na Okresnom súde Žilina (ďalej len „okresný súd“) sa sťažovatelia domáhajú ochrany svojho vlastníckeho práva. Okresný súd rozhodol o žalobe sťažovateľov rozsudkom sp. zn. 49C/58/2020 zo 4. októbra 2022, ktorým žalobe v časti vyhovel, v časti ju zamietol a konanie v časti zastavil. Vzájomný návrh žalovaného 2 zamietol. Proti rozsudku okresného súdu strany konania podali odvolania. Napadnuté odvolacie konanie začalo na krajskom súde 14. apríla 2023 predložením spisu okresného súdu. Vzhľadom na nečinnosť krajského súdu sa sťažovatelia v júni a júli 2025 obrátili na predsedníčku súdu so sťažnosťami na prietahy v konaní. V septembri 2025 krajský súd určil termín verejného vyhlásenia rozhodnutia na 6. október 2025. Rozsudkom zo 6. októbra 2025 rozsudok okresného súdu vo výrokoch I, II, VI, VII, X až XIII potvrdil a vo výrokoch IV, V, VIII a IX zrušil a konanie v tejto časti zastavil. Súčasne rozhodol o trovách prvoinštančného aj odvolacieho konania.

III.

Argumentácia sťažovateľov

4. Podľa sťažovateľov krajský súd počas doby viac ako dvoch rokov vo veci nekoná a je nečinný. Predmetom konania je ochrana vlastníckeho práva, čo predstavuje štandardnú rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov. Sťažovatelia majú záujem na prejednaní veci, poskytujú súdu potrebnú súčinnosť, opakovane vyzývali krajský súd, aby vo veci konal. V listoch z 11. júla 2025 a 1. augusta 2025 predsedníčka krajského súdu vyhodnotila sťažnosti sťažovateľov ako dôvodné a konštatovala prekročenie primeranej doby odvolacieho konania.

IV.

Vyjadrenie krajského súdu

5. Krajský súd k veci uviedol, že dĺžka odvolacieho konania je ovplyvnená náročnosťou veci z dôvodu väčšieho množstva subjektov sporu, väčšieho množstva žalobou a vzájomnou žalobou uplatnených nárokov a rozsahom spisového materiálu. Opakované zmeny v zložení senátu 6Co síce mohli mať negatívny vplyv na plynulosť predmetného konania, avšak na pozícii predsedu senátu, resp. referujúceho sudcu, k zmenám od nápadu veci nedošlo. Na druhej strane je ale potrebné prihliadať aj na objektívne dôvody, a to skutkovú a právnu zložitost' veci, ktorej náležité naštudovanie si vyžaduje určitý čas. Je zrejmé, že krajský súd bol od predloženia veci nečinný a nevykonával úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty strán sporu. Ani z vyjadrenia predsedu senátu nevyplývajú žiadne podstatné skutočnosti, ktoré by relevantne odôvodnili dĺžku súdneho konania. Rovnako zo spisového materiálu nevyplýva spôsobenie priet'ahov sporovými stranami (sťažovateľmi). Na základe predsedníčkou krajského súdu nariadeného dohľadu nad priebehom konania došlo vo veci k posunu a vyhláseniu rozsudku v októbri 2025. Rozsudok bol už aj písomne vyhotovený a odoslaný stranám konania.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

7. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

8. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

9. Predmet napadnutého konania, ktorým bol nárok sťažovateľov na ochranu vlastníckeho práva (na uloženie povinnosti zdržať sa zásahov do vlastníckeho práva), tvorí bežnú a štandardnú agendu rozhodovania všeobecných súdov a ani v okolnostiach prípadu sťažovateľov nejavil známky zložitosti veci po právnej stránke. Vec však vykazovala skutkovú zložitost' z dôvodu viacerých žalobou a vzájomnou žalobou uplatnených nárokov, ako aj z dôvodu viacerých účastníkov konania na oboch stranách sporu, ktorá nepochybne mala podiel na jeho doterajšej dĺžke. Ústavný súd však zároveň uvádza, že ani skutkovou zložitost'ou veci nie je možné ospravedlniť neúmernú dĺžku napadnutého konania.

10. Pri hodnotení správania sťažovateľov v napadnutom konaní ústavný súd nezistil okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v priebehu konania k zbytočným priet'ahom. Na druhej strane je však potrebné poukázať na to, že napriek vyše dva roky trvajúcej konaniu sťažovateľa podstatne skôr neurgovali posun v konaní sťažnosťou na priet'ahy v konaní, ktorú podali predsedníčke súdu až v júni, resp. v júli 2025. Počas konania si teda dostatočne nehájili svoje práva [*vigilantibus iura* (obdobne pozri aj III. ÚS 382/08 a III. ÚS 254/09, I. ÚS 780/2014, I. ÚS 148/2016)], o to zvlášť, ak boli riadne zastúpení advokátom. Na uvedenú skutočnosť ústavný súd prihliadol pri úvahe o primeranosti finančného zadosťučinenia.

11. Napokon ústavný súd hodnotil postup súdu z hľadiska existencie zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní a v tejto súvislosti konštatuje, že k priet'ahom v napadnutom konaní došlo najmä v dôsledku postupu krajského súdu, ktorý od nápadu veci v apríli 2023 nekonal vo veci až do podania sťažností sťažovateľov na priet'ahy v konaní v júni, resp. v júli 2025. V dôsledku prijatých opatrení predsedníčkou súdu bolo v septembri 2025 nariadené pojednávanie a vec bola v októbri 2025 meritórne rozhodnutá. Procesný postup krajského súdu, ktorý bol sprevádzaný jeho nečinnosťou v trvaní vyše dvoch rokov (od apríla 2023 do septembra 2025), tak nesmeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľov.

12. K obrane krajského súdu, ktorý poukázal na objektívne dôvody brániace skoršiemu vybaveniu veci – opakované zmeny v zložení odvolacieho senátu, ústavný súd odkazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej v súlade s medzinárodným štandardom uplatňovania dohovoru platí, že personálne problémy justičného systému nezavávajú štát zodpovednosti za zbytočné priet'ahy v súdnom konaní (III. ÚS 17/02).

13. Ústavný súd preto vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní (bod 1 výroku tohto nálezu).

14. Vzhľadom na to, že napadnuté odvolacie konanie bolo v čase rozhodovania ústavného súdu meritórne skončené a vyhotovený rozsudok sa toho času doručuje stranám, ústavný súd osobitný príkaz adresovaný krajskému súdu konať bez zbytočných priet'ahov neformuloval (bod 4 výroku tohto nálezu).

15. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

16. Sťažovateľa v ústavnej sťažnosti žiadajú priznať finančné zadosťučinenie každému v sume 5 000 eur vzhľadom na predmet sporu, dlhodobý stav právnej neistoty a spôsobenú materiálnu aj nemateriálnu ujmu.

17. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

18. S poukazom na dĺžku napadnutého konania, jeho skutkovú zložitnosť, pasivitu sťažovateľov v konaní, ktorá neindikovala stav právnej neistoty, ako aj skutočnosť, že toho času je už napadnuté

konanie meritórne skončené, bolo podľa názoru ústavného súdu primerané priznať sťažovateľom finančné zadosťučinenie každému po 500 eur (bod 2 výroku nálezu). Vo zvyšku požadovaného finančného zadosťučinenia ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

19. Ústavný súd priznal sťažovateľom podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde nárok na náhradu trov konania, ktoré sťažovatelia vyčíslili v sume 1 557,60 eur spolu s DPH (bod 3 výroku nálezu). Pokiaľ ide o priznanú výšku nároku, bol viazaný návrhom sťažovateľov.

20. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2025 je 371 eur a hodnota režijného paušálu je 14,84 eur. Základná sadzba odmeny sa pri zastupovaní druhej a ďalšej osoby znižuje o 50 % (§ 13 ods. 2 vyhlášky), teda na sumu 185,50 eur. Sťažovateľom vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2025 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu). Spolu tak náhrada trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby u štyroch sťažovateľov ($371 \times 2 + 185,50 \times 6 = 1\,855$ eur + režijný paušál $14,84 \times 8 = 118,72$ eur) je 1 973,72 eur. Ústavný súd vypočítanú náhradu trov sťažovateľov zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty, pretože právna zástupkyňa sťažovateľov je platiteľom tejto dane. Náhrada trov spolu s 23 % DPH predstavuje sumu 2 427,68 eur. Keďže sťažovateľmi uplatnená suma neprevyšuje náhradu trov vypočítanú podľa vyhlášky, ústavný súd priznal sťažovateľom náhradu trov v nimi uplatnenej sume.

21. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 3 výroku nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. novembra 2025

Robert Šorl
predseda senátu